

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1821)

1. Οι πρώτες ιστορικές πληροφορίες για το μετόχι

Σύμφωνα με την παράδοση και τις πληροφορίες που σώζονται στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου Αγίου Όρους, το Καθολικό της Μονής το εγκαίνιασε ο Πατριάρχης Νεκτάριος (384-397) με την παρουσία του αυτοκράτορα Αρκαδίου. Ο Αρκάδιος επιστρέφοντας από τη Ρώμη, όπου δρισκοτόταν ο αδελφός του Ονώριος, ναυάγησε στο πέλαγος και σώθηκε δγαίνοντας με τη δοθήθεια της Παναγίας, σε μια δάτο της Ι. Μονής. Γι' αυτό ευχαρίστησε την Παναγία και πρόσφερε πολλά δώρα στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου. Εκτός των άλλων χάρισε, "Τό ωραιότερον μετόχιον εις τό Περιθεώριον". Έτσι, έγινε συνεχιστής ενός έργου που είχε αρχίσει ο πατέρας του, Μέγας Θεοδόσιος, προσφέροντας πλούσια δώρα στη Μονή για ευχαριστία πρὸς το Θεό και "ἐξίλασμό" των αμαρτιών του¹.

1. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από τον ιατροφιλόσοφο Ιωάννη Κομνημό (1668-1719) ούτος ήταν ένας εκ των Ελλήνων λογίων της Βλαχίας, τύπος κοσμοπολίτικος με πολλές γνωριμίες με τους λογίους της εποχής του και με τους κύκλους της Πατριαρχικής Ακαδημίας και του Φαναρίου (Καραθανάσης, Έλληνες λόγιοι, σσ. 186-187) το 1698 πήγε στο Άγιο Όρος και μετά από τρία χρόνια έγραψε στο Σπαγον "Προσκυνητάριο του Αγίου Όρους" έργο που από νωρίς μεταφράστηκε στη ρωσική γλώσσα και επέδρασε στην τέχνη της εποχής του (Καραθανάσης, Έλληνες λόγιοι, σσ. 191-192) εκδόθηκε για δεύτερη φορά στη Βενετία το 1864. Σύμφωνα με πληροφορίες της έκδοσης αυτής το Βατοπαιδι είναι κτίσμα διαφόρων βασιλέων και προπάντων του μεγάλου Κωνσταντίνου. Ο Μέγας Θεοδόσιος το ανεκάνιασε για το θαύμα που έγινε στον υιό του Αρκαδίο έστειλε "Έξοδα και τεχνίτας άριστους, να κτίσωσιν εις τόν τόπον εκείνον όπου εύρέθηεν ό υιός του, έκκλησίαν, εις τιμήν της Θεοτόκου" (Κομνηνός, Προσκυνητάριον, σσ. 24-25). Επίσης τα αδέρφια του Αρκαδίου Ονώριος και Πλακαδία έστειλαν δοθήθεια για οικοδομή της εκκλησίας: "Χρήματα τε και κτήματα, και τέσσαρας κολώννας πορφυραϊς αξιοθέταις" (Κομνηνός, Προσκυνητάριον, σ. 26) η Πλακαδία πηγαίνοντας στον αδελφό της Αρκάδιο στην Κωνσταντινούπολη πήρασε για προσκύνημα από τη Μονή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΤΟ ΜΕΤΟΧΙ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1821)

1. Οι πρώτες ιστορικές πληροφορίες για το μετόχι

Σύμφωνα με την παράδοση και τις πληροφορίες που σώζονται στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου Αγίου Όρους, το Καθολικό της Μονής το εγκαίνιασε ο Πατριάρχης Νεκτάριος (384-397) με την παρουσία του αυτοκράτορα Αρκαδίου. Ο Αρκάδιος επιστρέφοντας από τη Ρώμη, όπου δρισκόταν ο αδελφός του Ονώριος, ναυάγησε στο πέλαγος και σώθηκε δογαινώντας με τη βοήθεια της Παναγίας, σε μια βάτο της Ι. Μονής. Γι' αυτό ευχαρίστησε την Παναγία και πρόσφερε πολλά δώρα στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου. Εκτός των άλλων χάρισε, "Τό ωραιότερον μετόχιον εις τό Περιθεωρίον". Έτσι, έγινε συνεχιστής ενός έργου που είχε αρχίσει ο πατέρας του, Μέγας Θεοδόσιος, προσφέροντας πλούσια δώρα στη Μονή για ευχαριστία προς το Θεό και "έξυλασμό" των αμαρτιών του¹.

1. Η πληροφορία αυτή προέρχεται από τον ιατροφιλόσοφο Ιωάννη Κομνηνό (1668-1719) ούτος ήταν ένας εκ των Ελλήνων λογίων της Βλαχίας, τύπος κοσμοπολίτικος με πολλές γνωριμίες με τους λογίους της εποχής του και με τους κύκλους της Πατριαρχικής Ακαδημίας και του Φαναρίου (Καραθανάσης, *Έλληνες λόγιοι*, σσ. 186-187) το 1698 πήγε στο Άγιο Όρος και μετά από τρία χρόνια έγραψε στο Σπαγον "*Προσκυνητάριο του Αγίου Όρους*" έργο που από νωρίς μεταφράστηκε στη ρωσική γλώσσα και επέδρασε στην τέχνη της εποχής του (Καραθανάσης, *Έλληνες λόγιοι*, σσ. 191-192) εκδόθηκε για δεύτερη φορά στη Βενετία το 1864. Σύμφωνα με πληροφορίες της έκδοσης αυτής το Βατοπαίδι είναι κτίσμα διαφόρων βασιλέων και προλάντων του μεγάλου Κωνσταντίνου. Ο Μέγας Θεοδόσιος το ανεκάνισε για το θάμα που έγινε στον υιό του Αρκαδίο έστειλε "Έξοδα και τεχνίτας άριστους, να κτίσωσιν εις τόν τόπον εκείνον όπου εύρέθηεν ό υιός του, εκκλησίαν, εις τιμήν τής Θεοτόκου" (Κομνηνός, *Προσκυνητάριον*, σσ. 24-25). Επίσης τα αδέρφια του Αρκαδίου Ονώριος και Πλακιάδα έστειλαν δοήθεια για οικοδομή της εκκλησίας: "Χρήματα τε και κτήματα, και τέσσαρας κολώνας πορφυραίς άξιοθέαταις" (Κομνηνός, *Προσκυνητάριον*, σ. 26) η Πλακιάδα πρβαίνοντας στον αδελφό της Αρκαδίο στην Κωνσταντινούπολη πήρασε για προσκύνημα από τη Μονή